

# Ο ΚΕΠΛΕΡ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ – ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σχεδόν κάθε χρόνο, παραμονές Χριστουγέννων, γίνονται δημόσιες συζητήσεις και δημοσιεύσεις στον τύπο, που αφορούν το αστέρι της Βηθλεέμ. Στο παρόν άρθρο θα αναφερθούμε κατ' αρχάς στο ιστορικό αυτής της συνήθειας, στη συνέχεια στην προσωπικότητα του Κεπλερ, κατόπιν θα απαντήσουμε στο ερώτημα: «αν ο Αστéρας ήταν ουράνιο φαινόμενο, τι ενδεχομένως θα μπορούσε να είναι» και στο τέλος θα αναφερθούμε στην ημερομηνία γεννήσεως του Χριστού, χωρίς θεολογικές αναφορές.

## ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Παρόμοιες περιπτώσεις κατά τις οποίες η γέννηση ενός σημαντικού προσώπου προαναγγέλλεται με την εμφάνιση αστέρα, υπάρχουν αρκετές στις παραδόσεις των λαών της ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

Στα χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας αναφέρεται ότι κατά τη γέννηση του Αβραάμ εμφανίστηκε αστέρας. Οι σύμβουλοι του βασιλιά Νιμρώδ της Μεσοποταμίας, τον πληροφόρησαν ότι το φαινόμενο προανήγγειλε τη γέννηση σημαντικού προσώπου. Τότε ο βασιλιάς αποφάσισε να θανατώσει το νεογέννητο ως πιθανό διεκδικητή του θρόνου του, αλλά ο Θεός προστάτεψε τον Αβραάμ, δίνοντας οδηγίες στον πατέρα του Θάρα.

## ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΕΡΑ ΜΕ ΟΥΡΑΝΙΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Ο Κεπλερ ήταν ο πρώτος ο οποίος διατύπωσε την άποψη ότι ο αστέρας του Ευαγγελιστή Ματθαίου ήταν ουράνιο φαινόμενο. Συγκεκριμένα υπέθεσε ότι επρόκειτο για μια σπάνια **σύνοδο** πλανητών στον αστερισμό των Ιχθύων το 7 π.Χ. σύμφωνα με το ισχύον ημερολόγιο.

Σύνοδος πλανητών είναι το φαινόμενο της μεγαλύτερης προσέγγισης, συνήθως δύο πλανητών, όπως φαίνονται στην προοπτική από τη Γη.

Όπως είναι γνωστό ο Κεπλερ πήρε μια σημαντική θέση στην ιστορία ως αστρονόμος και μαθηματικός, με την ανακάλυψη των νόμων κίνησης των πλανητών. Οι αστρονόμοι έχοντας ως εργαλείο τους νόμους αυτούς, μπορούσαν να προσδιορίσουν τη θέση των πλανητών στον ουράνιο θόλο, στο μέλλον αλλά και στο παρελθόν, ενώ μέχρι τότε, μόνον βραχυχρόνιους υπολογισμούς των θέσεών τους μπορούσαν να πραγματοποιήσουν.

Ο Κεπλερ δημοσιοποίησε τους νόμους κίνησης των πλανητών το 1605. Όμως λίγα χρόνια πριν, πρόέβλεψε ένα σημαντικό ουράνιο φαινόμενο. Συγκεκριμένα πρόέβλεψε μια σύνοδο των πλανητών Δία, Κρόνου και Άρη στον αστερισμό του Τοξότη, το 1603 και το 1604.

Οι αστρονόμοι της εποχής περίμεναν με ενδιαφέρον το γεγονός για να ελέγξουν τις προβλέψεις του Κεπλερ. Οι αστρολόγοι επίσης περίμεναν με ενδιαφέρον το γεγονός, για τους δικούς τους λόγους, οι οποίοι εκτίθενται στη συνέχεια:

Κατά την αστρολογία οι πλανήτες Δίας, Κρόνος και Άρης όταν πλησιάζουν μεταξύ τους σχηματίζουν το λεγόμενο «πλανητικό πύρινο τρίγωνο». Η συγκεκριμένη σύνοδος είχε ιδιαίτερη σημασία, καθώς θα γινόταν στον αστερισμό του Τοξότη, ο οποίος είναι ένας από τους τρεις αστερισμούς του πύρινου τριγώνου των αστερισμών. Το πύρινο τρίγωνο των αστερισμών συγκροτείται από τους αστερισμούς Τοξότη, Λέοντα και Κριού. Σύμφωνα με μια αραβική αστρολογία όταν σχηματίζεται πλανητικό πύρινο τρίγωνο εμφανίζεται κομήτης. Οι αστρολόγοι λοιπόν,

εφ' όσον οι προβλέψεις του Kepler για τις θέσεις των πλανητών επαληθεύονταν, περίμεναν την εμφάνιση κομήτη.

Οι πλανήτες πράγματι ήρθαν σε σύνοδο την προβλεπόμενη ημερομηνία και στην προβλεπόμενη θέση και στη συνέχεια πήραν κατάλληλη θέση ώστε να σχηματίσουν τρίγωνο, αλλά προς απογοήτευση των αστρολόγων κομήτης δεν εμφανίστηκε.

Όμως, στις 8 Δεκεμβρίου του 1604 έλαβε χώρα ένα αξιολογότερο αστρονομικό φαινόμενο από την εμφάνιση κομήτη. Στον αστερισμό του Οφιούχου, όχι πολύ μακριά από τη θέση συνόδου των πλανητών, εξερράγη ένας σουπερνόβα ο γνωστός SN 1604.

Σουπερνόβα είναι αστέρας κατά τη διάρκεια της έκρηξής του. Αστέρες, των οποίων η μάζα υπερβαίνει κάποιο όριο, κατά την τελευταία φάση της ζωής τους εκρήγνυνται διασκορπίζοντας το μεγαλύτερο μέρος της μάζας τους στο διαστρικό χώρο. Το φαινόμενο διαρκεί μερικές ημέρες, κατά τις οποίες η λαμπρότητα του αστέρα αυξάνεται κατά εκατοντάδες εκατομμύρια φορές. Για τους παλαιότερους μελετητές του ουρανού, το φαινόμενο συνεπαγόταν την εμφάνιση ενός νέου και λαμπερού αστέρα και στη συνέχεια το σβήσιμό του.

Η επαλήθευση της πρόβλεψης και στη συνέχεια η εξέλιξη των αστρονομικών φαινομένων είχε εξάψει τη φαντασία του Kepler, ο οποίος στη συνέχεια και μετά την ανακάλυψη των νόμων κίνησης των πλανητών, υπολόγισε ότι οι τρεις προαναφερθέντες πλανήτες ήρθαν σε σύνοδο το 7π.Χ στον αστερισμό των Ιχθύων.

Οι πλανήτες Δίας και Κρόνος έρχονται σε σύνοδο αρκετές φορές κατά τη διάρκεια ενός αιώνα, σε διάφορα σημεία του ζωδιακού κύκλου. Στον αστερισμό των Ιχθύων έρχονται σε σύνοδο κάθε 125 – 250 χρόνια. Η τριπλή όμως σύνοδος Δία Κρόνου και Άρη στον αστερισμό των Ιχθύων είναι σπανιότερο γεγονός. Πριν το 7πχ είχε συμβεί και το 860πχ.

Σύμφωνα με την αστρολογία ο Κρόνος ήταν ο πλανήτης προστάτης των Εβραίων. Ο Δίας ο πλανήτης της βασιλείας και της καλής τύχης. Ο Άρης ο πλανήτης της δύναμης. Ο αστερισμός των Ιχθύων ήταν η αποτύπωση της Παλαιστίνης στον ουράνιο θόλο. Σύμφωνα λοιπόν με την αστρολογία, κατά την άποψη του Kepler, το 7π.Χ. έπρεπε να είχε γεννηθεί σημαντικός Εβραίος βασιλιάς στην Παλαιστίνη.

*Οι παραπάνω αστρολογικές αναφορές παρόλο ότι δεν έχουν καμιά απολύτως επιστημονική ισχύ αναφέρονται για λόγους ιστορικούς, για την πληρότητα του αναπτυσσομένου θέματος και κυρίως για να μεταφερθούμε στο πνεύμα της εποχής του μεσαίωνα.*

## Ο KEPLER ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ

Κατά τους αστρολόγους οι θέσεις των πλανητών σε διάφορα σημεία του ζωδιακού κύκλου, οι σύνοδοί τους και οι ανάδρομες κινήσεις τους προαναγγέλλουν τα μέλλοντα να συμβούν στη γη.

Αντίθετα για την αστρονομία τα φαινόμενα αυτά δεν έχουν κάποια ιδιαίτερη σημασία καθώς οφείλονται στις σχετικές θέσεις της γης και των άλλων πλανητών.

Έχοντας ως εργαλείο τους νόμους του Kepler μπορούμε να ανατρέξουμε στο παρελθόν και να εξετάσουμε αν οι συγκεκριμένες θέσεις συμβαδίζουν με τα ίδια ή έστω παρόμοια γεγονότα, με αυτά που προβλέπει η αστρολογία. Επομένως με τον τρόπο αυτό μπορούμε να ελέγξουμε τις αστρολογικές προβλέψεις και να αποδείξουμε τη σαθρότητά τους.

**Επομένως οι νόμοι του Kepler έδωσαν στην αστρολογία το ισχυρότερο επιστημονικό πλήγμα.**

Το πρώτο όμως επιστημονικό πλήγμα στην αστρολογία, όπως είναι γνωστό, έδωσε ο Κορηνίκος ο οποίος παίρνοντας τη Γη από το κέντρο του κόσμου ουσιαστικά την απομάκρυνε από το επίκεντρο των υποτιθέμενων κοσμικών επιδράσεων.

Η πρώτη νομική καταδίκη της αστρολογίας προήλθε από τον Colber, υπουργό του Βασιλιά της Γαλλίας Λουδοβίκου 14<sup>ου</sup>. Ο Colber με νομοθέτημά του το 1666, απαγόρευσε τη διδασκαλία της αστρολογίας στα Γαλλικά Πανεπιστήμια. Στη συνέχεια το παράδειγμα της Γαλλίας ακολούθησαν και άλλες χώρες.

**Ο Kepler όμως με την διατύπωση των νόμων του, δεν είχε ως στόχο να πλήξει το κύρος της αστρολογίας. Αντίθετα μάλιστα πίστευε ότι με την ανακάλυψη των νόμων του, θα προσέδιδε κύρος και επιστημονικότητα σ' αυτήν. Με τους νόμους του ευελπιστούσε ότι θα μπορούσε να βελτιώσει τις αστρολογικές προβλέψεις, οι οποίες δεν τον ικανοποιούσαν.**

Ο ίδιος εκτός από τις ιδιότητες του αστρονόμου και μαθηματικού, είχε και την ιδιότητα του αστρολόγου.

Γεννήθηκε το 1571 στο Weil der Swabia της Γερμανίας. Ο πατέρας του ήταν επαγγελματίας στρατιώτης, η δε μητέρα του μάζευε και πουλούσε βότανα για τα οποία πίστευε ότι έχουν μαγικές ιδιότητες. Τη μητέρα του τη μεγάλωσε μια θεία της η οποία κάηκε στην πυρά ως μάγισσα. Η ίδια η μητέρα του κατηγορήθηκε επίσης ως μάγισσα και γλίτωσε την τελευταία στιγμή από παρόμοια μοίρα. Ο Kepler κατά τη νεότητά του ασχολήθηκε με πάθος με τη αστρολογία. Η πρώτη του παιδεία ήταν θρησκευτική, καθώς οι γονείς του τον προόριζαν για κληρικό και για τον λόγο αυτό τον έστειλαν σε προτεσταντικό μοναστήρι. Το 1588 όμως, συνέχισε τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο Tübingen, όπου σπούδασε θεολογία, φιλοσοφία, μαθηματικά και αστρονομία. Στο ίδιο πανεπιστήμιο δίδαξε στη συνέχεια μαθηματικά, αστρονομία και αστρολογία.

Το 1596 δημοσίευσε βιβλίο με τον τίτλο *Mysterium Cosmographicum* στο οποίο προσπάθησε να ανακαλύψει το μυστήριο της κρυμμένης αρμονίας μέσα από την οποία θα αποκαλυπτόταν η σκέψη του Θεού ως Δημιουργού.

Τον απασχόλησε το ερώτημα γιατί υπάρχουν έξι πλανήτες και όχι κάποιος άλλος αριθμός. Πιστός στην άποψη της απόλυτης θεϊκής αρμονίας, πίστεψε ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχουν μόνον πέντε κανονικά πολύεδρα. Η εγγεγραμμένη και περιγεγραμμένη σφαίρα κάθε πολυέδρου περιλαμβάνει την τροχιά δύο διαδοχικών πλανητών. Επομένως επειδή υπάρχουν μόνον πέντε κανονικά πολύεδρα, υπάρχουν έξι επιτρεπτές τροχιές πλανητών. Οι τροχιές αυτές κατά την άποψή του, θα έπρεπε να είναι οι μέγιστοι κύκλοι των έξι σφαιρών, οι οποίες περικλείουν τα πέντε κανονικά πολύεδρα, αν αυτά τοποθετηθούν το ένα μέσα στο άλλο.

Η ορθότητα των συλλογισμών του έπρεπε να επαληθευθεί από ακριβείς μετρήσεις των θέσεων των πλανητών οι οποίες έπρεπε να είχαν πραγματοποιηθεί σε διάστημα κάποιων δεκαετιών.

Την εποχή εκείνη αρχείο με τέτοιες μετρήσεις είχε ο διάσημος Δανός αστρονόμος Tycho Brahe. Οι μετρήσεις του Tycho Brahe είναι οι πλέον ακριβείς πριν από την ανακάλυψη του τηλεσκοπίου και η ακρίβειά τους μας ξαφνιάζει ακόμη και σήμερα.

Όταν ο Kepler απέκτησε πρόσβαση στα αρχεία του Tycho Brahe γνώρισε μεγάλη απογοήτευση καθώς από αυτά δεν αποδεικνυόταν ότι οι τροχιές των πλανητών είναι τέλειοι κύκλοι. Αφιέρωσε πολύ χρόνο σε αναποτελεσματικές προσπάθειες εναρμόνισης των παρατηρήσεων του Brahe σε κυκλικές τροχιές.

Εγκλωβισμένος στην μεταφυσική αποδοχή της τελειότητας και αρμονίας του ουρανού, αδυνατούσε να συνθέσει νόμους κίνησης των πλανητών.

Σήμερα δεχόμαστε ότι οι νόμοι φυσικής και χημείας ισχύουν αναλλοίωτοι σε κάθε περιοχή του Σύμπαντος. Αντίθετα τον μεσαιώνα ο κόσμος ήταν ιεραρχημένος. Με κέντρο τη Γη χωριζόταν στην άφθαρτη υποσελήνια περιοχή στην οποία όλα τα έμβια και άβια όντα υφίστανται φθορά και στην περιοχή πέραν της σελήνης στην οποία οι υπάρξεις ήταν άφθαρτες, αθάνατες και χαρακτηρίζονταν από τελειότητα (τέλειοι κύκλοι, τέλεια πολύγωνα κ.λ.π).

Ο Κεπλερ παρόλον ότι αποδεχόταν το ηλιοκεντρικό και όχι το γεωκεντρικό σύστημα, πίστευε στην τελειότητα και αρμονία των ουράνιων αντικειμένων και φαινομένων πέραν της Γης.

Του ήταν δύσκολο να απαρνηθεί τη μεταφυσική του πίστη στην τελειότητα αυτή και να αποδεχθεί τις κωνικές τομές και συγκεκριμένα τις ελλείψεις, ως τροχιές των πλανητών.

**Οι νόμοι κινήσεως των πλανητών διατυπώθηκαν όταν ο Κεπλερ αποφάσισε να δοκιμάσει κάποιο άλλο μαθηματικό πρότυπο (γεωμετρικό) εκτός από αυτό των τέλειων κυκλικών τροχιών, που είχε επικρατήσει για πολλούς αιώνες.**

Όσο ο Κεπλερ ήταν προσκολλημένος σε επιστημονικώς αιρετικές απόψεις, αδυνατούσε να καταλήξει στο επιθυμητό επιστημονικό αποτέλεσμα. Πέτυχε το σκοπό του όταν άρχισε να σκέπτεται ορθόδοξα.

#### ΑΛΛΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΤΕΡΑ ΜΕ ΟΥΡΑΝΙΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ Ή ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Παρόλον ότι από το ιστόρημα του Ευαγγελιστή Ματθαίου δεν προκύπτει ότι ο αστέρας αυτός ήταν ουράνιο αντικείμενο ή φαινόμενο, κατά καιρούς διατυπώθηκαν και άλλες απόψεις ως πιθανές ερμηνείες οι οποίες αναφέρονται στη συνέχεια.

**Πλανήτης.** Η άποψη ότι ο αστέρας ήταν κάποιος πλανήτης μάλλον θα πρέπει να απορριφθεί διότι οι μάγοι ως γνώστες του ουρανού, γνώριζαν τους πλανήτες και επομένως την παρουσία κάποιου από αυτούς δεν θα μπορούσαν να την εκλάβουν ως έκτακτο ουράνιο φαινόμενο. Παρόλα αυτά Ferrarī d' Ockierro, καθηγητής αστρονομίας στο πανεπιστήμιο της Βιέννης, διατύπωσε την άποψη ότι ο αστέρας του Ματθαίου πιθανόν να ήταν ο πλανήτης Κρόνος ο οποίος βρέθηκε να στέκεται στην κορυφή του κώνου του ζωδιακού φωτός και έμοιαζε να φωτίζει τη γη ως ουράνιος προβολέας.

**Διάτων αστέρας.** Οι διάπτοντες αστέρες είναι μικρά αντικείμενα μεγέθους κόκκου άμμου ή χαλικιού, τα οποία περιφέρονται γύρω από τον ήλιο ως μικροί πλανήτες. Όταν πλησιάζουν τη γη έλκονται απ' αυτήν, εισέρχονται με μεγάλη ταχύτητα στην γήινη ατμόσφαιρα, πυρακτώνονται και αφήνουν ένα φωτεινό ίχνος καθώς ιοντίζουν τα μόρια της ατμόσφαιρας. Η περίπτωση αυτή θα πρέπει να αποκλειστεί καθώς η διάρκεια του φαινομένου είναι εξαιρετικά σύντομη και επομένως δεν συμπίπτει με το ιστόρημα του Ματθαίου.

**Κομήτης.** Η περίπτωση αυτή επίσης θα πρέπει να αποκλειστεί διότι οι κομήτες στην αρχαιότητα ήταν προάγγελοι συμφορών και επομένως δεν θα μπορούσαν να προκαλέσουν υπόνοιες για τη γέννηση σημαντικού και αξιόλογου προσώπου.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε τις εξής περιπτώσεις:

- Ο κομήτης του 44π.Χ. εθεωρήθη ότι επιβεβαίωσε τη δολοφονία του Ιουλίου Καίσαρα.
- Η παρουσία ενός κομήτη το 11π.Χ. συνέπεσε με το θάνατο του Αγρίπα, τον οποίο υποτίθεται ότι προανήγγειλε.

- Το 14μ.Χ. ένας λαμπρός κομήτης θεωρήθηκε ότι προανήγγειλε τον θάνατο του Αυγούστου.
- Το 54μ.Χ άλλος λαμπρός κομήτης χαρακτηρίστηκε από τον Σουητώνιο ότι προαναγγέλλει την κατάργηση μεγάλου κράτους και κατατρόμαξε τον Νέρωνα.
- Ο κομήτης του 69μ.Χ. συνέπεσε με την πολιορκία και καταστροφή της Ιερουσαλήμ από τους Ρωμαίους μετά από μια τοπική επανάσταση.

**Σουπερνόβα.** Ο Σουπερνόβα θα μπορούσε να εκληφθεί ως πιθανή ερμηνεία του φαινομένου. Το 1977 σε ανασκαφές στην Κορέα βρέθηκαν καταγραφές για δύο σουπερνόβα. Ο ένας ανέλαμψε το 5 π.Χ. στον αστερισμό του Αετού και ο άλλος το 4π.Χ. στον αστερισμό του Αιγόκερου.

Σύμφωνα με τους Βρετανούς αστρονόμους D. Clark και F. Stephenson, οι δύο αυτοί σουπερνόβα πιθανόν να ήταν το αστέρι της Βηθλεέμ. Συγκεκριμένα ο *supernova* του 5πχ ήταν ο αστέρας που παρακίνησε τους μάγους να πραγματοποιήσουν το ταξίδι στην Παλαιστίνη, ενώ ο *supernova* του 4πχ ήταν η επανεμφάνιση του αστέρα κατά την μετάβαση των μάγων από την Ιερουσαλήμ στη Βηθλεέμ.

### ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Όπως είναι γνωστό, ο Διονύσιος ο Μικρός ο οποίος έζησε τον πέμπτο αιώνα μετά Χρηστό, στην προσπάθειά του να προσδιορίσει την έναρξη των χρονολογιών διέπραξε λάθη. Οι ιστορικοί στην προσπάθειά τους να επαναπροσδιορίσουν την ημερομηνία γεννήσεως του Χρηστού, χρησιμοποιούν κυρίως δύο ιστορικά δεδομένα. Το ένα έχει σχέση με τον Ηρώδη και το άλλο με μια απογραφή πληθυσμού.

Κατά τον Ευαγγελιστή Ματθαίο ο Χρηστός γεννήθηκε επί της βασιλείας Ηρώδη. Κατά τον Εβραίο ιστορικό Ιώσηπο, ο Ηρώδης αναγνωρίστηκε από τους ρωμαίους ως βασιλεύς της Ιουδαίας την 184<sup>η</sup> Ολυμπιάδα και εστέφθη βασιλεύς την 185<sup>η</sup> Ολυμπιάδα. Η ναυμαχία στο Άκτιο έγινε κατά το 7<sup>ο</sup> έτος της βασιλείας του Ηρώδη. Ο Ηρώδης πέθανε αφού είχε βασιλέψει συνολικά 37 χρόνια, μετά από μια έκλειψη της Σελήνης και λίγο πριν από το Πάσχα των Εβραίων. Από τα δεδομένα αυτά συμπεραίνουμε ότι ο Ηρώδης πέθανε το 4 πχ.

Κατά τον Ματθαίο ο Ηρώδης διέταξε τη σφαγή των νηπίων *"από διετούς και κατωτέρω"*. Τα δεδομένα αυτά οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο Χρηστός γεννήθηκε κατά το χρονικό διάστημα μετά το 7 π.Χ και πριν το 4 πχ.

Κατά τον Ευαγγελιστή Λουκά ο Χρηστός γεννήθηκε όταν ο Ιωσήφ και η Μαρία μετέβησαν για να απογραφούν. Η ευαγγελική περικοπή αναφέρει: *"αυτή η απογραφή πρώτη εγένετο ηγεμονεύοντος της Συρίας Κυρηνίου"*. Από τα ιστορικά αρχεία γνωρίζουμε ότι η απογραφή αυτή έγινε το 8 πχ.

Η διαφορά ενός ή δύο ετών που φαίνεται από τη σύγκριση των δύο συμπερασμάτων που προαναφέρθηκαν, δεν θεωρείται σημαντική για γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν από 2000 χρόνια. Εξ άλλου οι απογραφές της εποχής εκείνης, με τα μέσα που διεξήγοντο, ίσως δεν θα μπορούσαν να διεξάγονται ταυτόχρονα σε όλη τη Ρωμαϊκή επικράτεια, αλλά με διαφορά τουλάχιστον μηνών στις απομακρυσμένες περιοχές.

Από τα προηγούμενα λοιπόν, συμπεραίνουμε ότι με βάση τις ιστορικές αναφορές ο Χρηστός γεννήθηκε κατά το χρονικό διάστημα μετά το 8 π.Χ και πριν το 5 πχ.

### Εποχή γεννήσεως Ιησού Χρηστού

Για τον προσδιορισμό του μήνα γεννήσεως του Χρηστού χρησιμοποιούμε τις ιστορικές αναφορές των ιερών κειμένων.

Σχετική περικοπή του ευαγγελιστή Λουκά αναφέρει: "ποιμένες ήταν εν τη χώρα τη αυτή αγραυλούντες και φυλάσσοντες φυλακάς της νυκτός".

Γνωρίζουμε ότι στην περιοχή της Παλαιστίνης, οι βοσκοί και τα κοπάδια τους παραμένουν στο ύπαιθρο από αρχές Μαρτίου μέχρι τα τέλη του Οκτωβρίου.

Για πολλούς ιστορικούς η ημερομηνία γεννήσεως τοποθετείται ανάμεσα στην 10<sup>η</sup> Σεπτεμβρίου και την 5<sup>η</sup> Οκτωβρίου.

Σύμφωνα με τις γραφές (Παραλειπόμενα), ο βασιλιάς Δαβίδ είχε χωρίσει την ετήσια υπηρεσία των ιερέων στο ναό σε 24 εφημερίες, που η καθεμιά διαρκούσε 15 ημέρες. Κατά τον ευαγγελιστή Λουκά, ο πατέρας του Ιωάννη του Προδρόμου, ιερέας Ζαχαρίας, ανήκε στην εφημερία του Αβιά. Η εφημερία αυτή ήταν η 8<sup>η</sup> στη σειρά. Το θρησκευτικό έτος των εβραίων ξεκινούσε τον μήνα Νισάν (Μάρτιος - Απρίλιος). Ο Ζαχαρίας κατά τη διάρκεια της εφημερίας του πληροφορήθηκε από τον αρχάγγελο Γαβριήλ ότι θα γινόταν πατέρας. Κατά τον 6<sup>ο</sup> μήνα της εγκυμοσύνης της συζύγου του Ζαχαρία, της Ελισάβετ, ο αρχάγγελος Γαβριήλ ανακοίνωσε στην Παναγία ότι θα γινόταν μητέρα του Χρηστού. Από τις αναφορές αυτές μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο Χρηστός γεννήθηκε κατά τον μήνα Σεπτέμβριο.

### **Γιατί όμως έχει επιλεγεί η 25<sup>η</sup> Δεκεμβρίου ως ημέρα εορτασμού των Χριστουγέννων;**

Όπως είναι γνωστό ο καθορισμός των μεγάλων εορτών έγινε κυρίως με συμβατικό τρόπο.

Ίσως επειδή η Εκκλησία ήθελε να εκτοπίσει κάποιες αρχαίες γιορτές, όπως τα Σατουρνάλια που γιορτάζονταν από 17 έως 23 Δεκεμβρίου προς τιμή του Κρόνου (Saturnus) και τα Μπρουμάλια που γιορτάζονταν στις 25 Δεκεμβρίου. Την 25<sup>η</sup> Δεκεμβρίου εξ άλλου εορταζόταν η γέννηση του θεού Μίθρα. Πρόκειται για περσική θεότητα της οποίας ο εορτασμός καθιερώθηκε από τον αυτοκράτορα Αυρηλιανό στη Ρωμαϊκή επικράτεια.

Ακόμη η 25<sup>η</sup> Δεκεμβρίου είναι αμέσως μετά το χειμερινό ηλιοστάσιο, κατά το οποίο ο Ήλιος παίρνει το χαμηλότερο μεσημβρινό ύψος και στη συνέχεια ανέρχεται προς τον ουράνιο ισημερινό. Το φαινόμενο αυτό είχε συμβολική σημασία σε όλες τις αρχαίες θρησκείες.

#### **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

<http://kepler.nasa.gov/johannes/>

<http://galileo.rice.edu/sci/kepler.htm>

<http://scienceworld.wolfram.com/biography/Kepler.html>

<http://www.thefreedictionary.com/science>

<http://www.wsu.edu:8080/~dee/SCIENCE/BASELINE.HTM>

<http://www.olats.org/schoffer/defsci.htm>

<http://www.jamet.org/Reflexions/Science/Definition.html>

#### **ΕΝΤΥΠΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

Π. Ροβίθη: Το Άστρο της Βηθλεέμ. Εκδόσεις ΩΡΟΡΑ 1992 (Περιλαμβάνει εκτενείς αναφορές στα περί συσχέτισης του Αστέρη με πλανήτες, κομήτες κτλ, καθώς και στα περί ημερομηνίας γεννήσεως Ιησού Χρηστού)

Σ. Θεοδοσίου Μ. Δανέζης: Η οδύσσεια των ημερολογίων τόμος Β'. (Περιλαμβάνει εκτενείς αναφορές στα περί ημερομηνίας γεννήσεως Ιησού Χρηστού)

Μ. Βερέττας: Τα χειρόγραφα της Νεκρής Θάλασσας. Εκδόσεις ΩΡΟΡΑ 1989.

Πολυχρόνης Καραγκιοζίδης  
M.Sc. χημικός - Σχολικός Σύμβουλος  
Φυσικών Επιστημών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.  
Site: [www.polkarag.gr](http://www.polkarag.gr) E-mail: [info@polkarag.gr](mailto:info@polkarag.gr)